

KLUUT

Recurvirostra avosetta

(foto Wim de Groot / Buiten-beeld)

S69

Beschermingsstatus

Rode lijstcategorieën

Beschermingsstatus

Habitatrichtlijnsoort

Vogelrichtlijnsoort

Belangrijke leefgebieden

Korte soortbeschrijving

Soortkenmerken

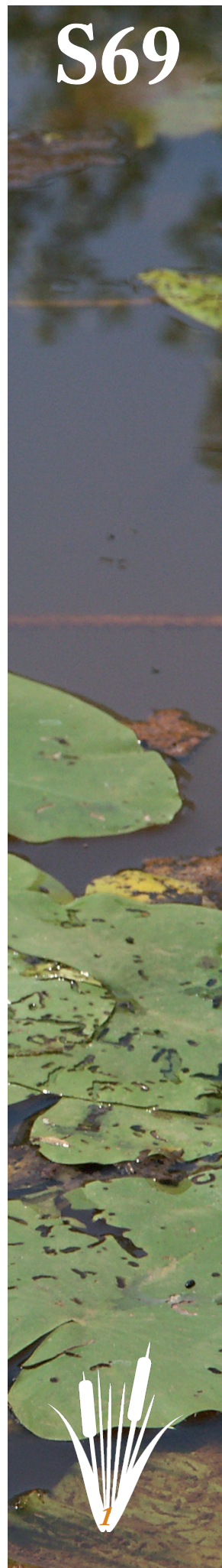
De Kluut is een steltloper met een overwegend wit verenkleed en een scherpe zwarte tekening op kop, rug en vleugels. Ook de opvallende opgewipte snavel en de lange blauwe poten maken de Kluut onmiskenbaar. Jonge vogels hebben een bruinige tekening op de bovenzijde. In de vlucht steken de poten voorbij de staart uit. De Kluut kan goed zwemmen.

Ecologie

De soort broedt in kolonies, meestal op zanderige vlaktes, moerassige weilanden, opgespoten terreinen, enz., meestal nabij water. Het nest bestaat uit een kuiltje met wat plantendelen, waarin ongeveer vier eieren gelegd worden. Na het uitkomen van de eieren verlaten de jongen meteen het nest en gaan zelfstandig op zoek naar voedsel. De jongen hebben hun schutkleur als bescherming tegen mogelijke predatoren, waardoor ze amper opgemerkt worden.

Biotoopvereisten

Kluten zijn kenmerkende broedvogels van dynamische terreinen met een pioniersvegetatie, vaak op de grens van land en zout of brak water. Vooral open plekken met weinig begroeiing langs zilte kreken, schorren of op zandplaten zijn als

broedgebied in trek, maar ook op akkers wordt gebroed. De nabijheid van ondiep water en een losse, slikkige bodem is een vereiste, aangezien de Kluut daarin naar voedsel zoekt. De foerageergebieden en slaapplaatsen van de Kluten bevinden zich in de buurt van het nest en bestaan uit ondiepe wateren (tot 15 cm diep) met een zachte slibrijke bodem.

Populatie-uitwisseling en natuurverbindingen

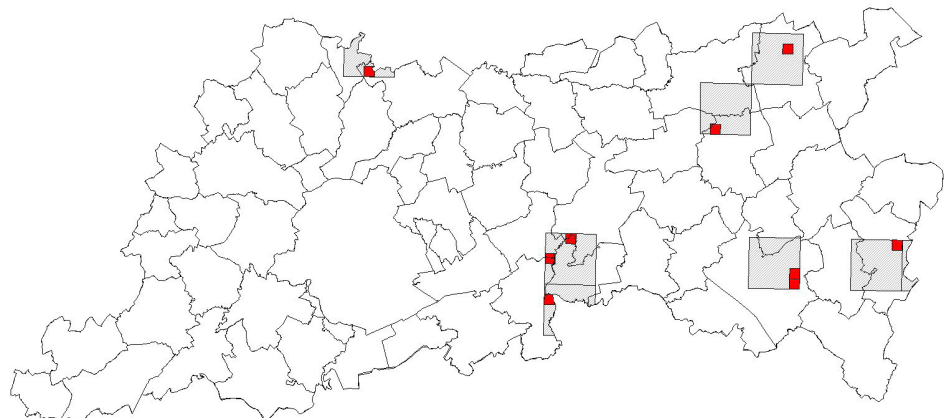
De Kluut is het jaarrond in België aanwezig, maar de meeste vogels trekken 's winters weg naar het zuiden. Kluten die broeden in België, trekken in het najaar weg en brengen de winter door langs de kusten van Zuidwest-Europa of West-Afrika. In december-februari worden in ons land maar weinig Kluten gezien.

Tijdens de trek zijn Kluten sterk aan de kust gebonden, maar worden soms ook aangetroffen langs rivieren en meren in het binnenland. Deze trek vindt vooral plaats in augustus-november en maart-april.

Voorkomen in de provincie Vlaams-Brabant

Regionale verspreiding

In Vlaanderen is de Kluut hoofdzakelijk een zomervogel die te zien is van begin maart tot oktober. De belangrijkste broedplaatsen vallen buiten de provincie Vlaams-Brabant en liggen in de verschillende havengebieden en in de kustgebonden natuurgebieden zoals het Zwin en de Uitkerkse polder. Op trek wordt de soort wel regelmatig waargenomen zoals op de bezinkingsputten van Tienen, het Groot Broek te Sint-Agatha-Rode en het Vinne te Zoutleeuw.

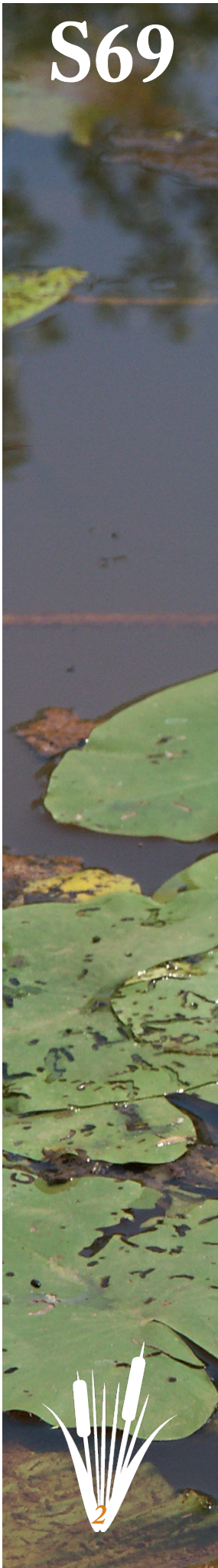

Inventarisatieonderzoeken

- Algemeen soortenverspreidingsonderzoek door het bijhouden van waarnemingen via de website waarnemingen.be
- Project PuntTransectTelling (INBO)
- Project Bijzondere BroedvogelMonitoring (INBO, Vlaamse vogelwerkgroep Natuurpunt en Natuurpunt Studie)

Knel- en aandachtspunten

- Op plaatsen waar veel Kluten dicht bij elkaar broeden, kunnen Vossen, grote meeuwen en roofvogels een nadelig effect hebben op het broedsucces.
- Doordat de Kluut afhankelijk is van terreinen met een sterke natuurdynamiek leidt vegetatiesuccessie op veel plaatsen tot het verdwijnen van geschikte broedplaatsen. De snelle ontwikkeling van de vegetatie maakt pioniersvegetaties al binnen enkele jaren ongeschikt als broedgebied voor vogels die afhankelijk zijn van een kale grond.
- Voor hun voedsel zijn Kluten afhankelijk van ondiep water en een losse, slikkige bodems. Hierdoor zijn ze zeer gevoelig aan drainage en uitdroging van hun leefgebied.
- Al dan niet moedwillige verstoring door wandelaars en honden kan tot verstoring van de broedplaatsen en verlies aan legfels of kuikens leiden.

Overzicht maatregelen

H4.1. Herstel waterhuishouding in natte graslanden

S69.1. Verhinderen van verstoring

S69.2. Behoud en herstel van broed- en foerageerplekken

Landschaps- en habitatgerichte maatregelen

H4.1. Herstel waterhuishouding in natte graslanden

Natte graslanden kunnen een aanvulling vormen op de habitat van de Kluut. Langdurig en grootschalig overstroomde open terreinen verschaffen de vogel geschikte rust- en slaappleatsen. De inundatie mag evenwel de 15 cm niet overschrijden. Bij voorkeur zijn verspreid slikplaten aanwezig.

Soortgerichte maatregelen

S69.1. Verhinderen van verstoring

De Kluut is zeer verstoringgevoelig. Reeds op een afstand van 100-300 m treedt verstoring op. Doordat de soort zowel in het broedseizoen als daarbuiten afhankelijk is van grote, open natte gebieden is de vogel vlug verontrust. Hij is al alert wanneer hij binnen een straal van 500 meter benaderd wordt. Gekende broedplaatsen en voedselgebieden moeten daarom ontoegankelijk blijven.

S69.2. Behoud en herstel van broed- en foerageerplekken

Hoog dynamische milieus zoals grote industrieterreinen, grootschalige grondstofdeponieën, slibopspuitingen evenals schorren en andere slibrijke inundatiegebieden kunnen tijdelijk of langdurig een geschikt (voedsel)habitat bieden. Hetzelfde geldt voor enkele waterrijke gebieden met ondiep water en slibzones (cfr. Vinne in Diest) en langdurig waterhoudende overstroomingsgebieden. Maar ook op afgeplagde stukken in het kader van natuurontwikkeling en slikranden langs weidepoelen kan een geschikt broedbiotoop tot stand komen. Op terreinen die regelmatig aan antropogene invloeden onderworpen zijn, kunnen ecologische meerwaarden worden gecreëerd door slibzones, ondiepe plassen en zandplaten over te houden en langdurig aan te houden.

Foto: Waterrijke gebieden met uitgestrekte ondiepe plassen zoals Het Vinne in Diest, vormen een geschikt foerageerhabitat voor de Kluut. (foto Econnection)

Financierings- en ondersteuningmogelijkheden

Algemeen

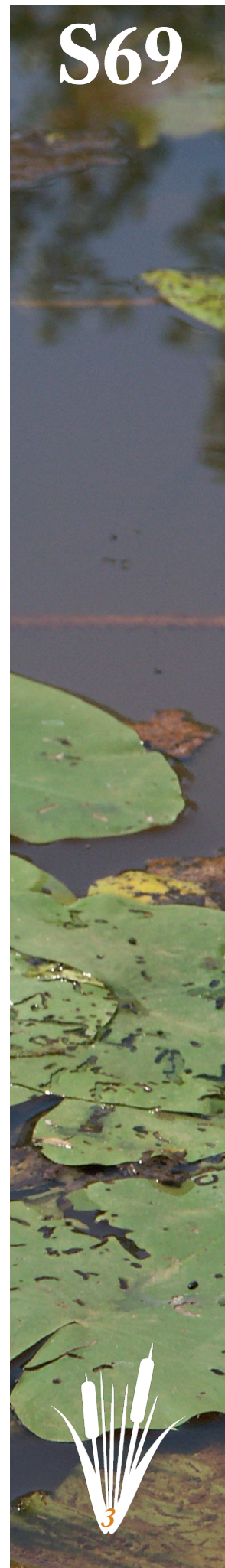
- Ondersteuning gemeentelijk natuurbeleid
- Subsidie voor de aankoop van natuurgebieden
- Landschapsteam

Soortgericht

- Bijzonder natuurbeschermingsproject

Habitatgericht

- Beheerovereenkomst verminderde bemesting voor een betere waterkwaliteit
- Beheerovereenkomst soortenrijke graslanden en akkers

Lopende initiatieven

geen

Opvolgings- en evaluatiemogelijkheden

Zichtwaarneming

Het gehele jaar door zijn er dus vogels aanwezig in België, maar alleen in het broedseizoen zijn ze vrij talrijk op de broedlocaties. Geluid een melodieuze 'kliep' of 'kluut'. In de broedperiode zijn ze makkelijk te inventariseren door hun opvallende verenkleed en hun luidruchtige broedgedrag. Schijnnesten kunnen voor een overschatting van het broedsucces zorgen.

Referenties & verdere informatie

Publicaties

- Vermeersch, G. & Anselin, A. (2009). Broedvogels in Vlaanderen in 2006-2007. Recente status en trends van Bijzondere Broedvogels en soorten van de Vlaamse Rode Lijst en/of Bijlage I van de Europese Vogelrichtlijn. Mededeling van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek nr. 3, Brussel. 102 p.
- Vermeersch G., Anselin A., Devos K., Herremans M., Stevens J., Gabriëls J. & Van Der Krieken B. (2004). Atlas van de Vlaamse broedvogels 2000-2002. Mededeling van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek nr. 23, Brussel. 496 p.

Websites

- www.waarnemingen.be

Folders

geen

Advies

- Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO)

